

Klager

Psykolog

Oslo, 03.12.2019
FER-sak: 11/19K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Fagetisk råd, Norsk psykologforening (FER) mottok klagen 21.01.19, og besluttet i møte 25.02.19 å åpne saken for kontradiksjon. Saken ble konkludert i møte 15.11.19.

BAKGRUNN FOR KLAGEN

Saken gjaldt psykologens arbeid som sakkyndig. Det ble klaget på at psykologen i sin sakkyndige erklæring skal ha tatt med opplysninger fra klagers legejournal. Klager mente psykologen hadde tatt med personlig informasjon om henne som var irrelevant for saken og at psykologen hadde brukt informasjonen på en måte som hun ikke hadde samtykket til. Klager skrev at psykologen i sin erklæring hadde referert ordrett fra journalen hennes og dessuten feiltolket informasjonen. Klager skrev at psykologen hadde brukt gammel informasjon om henne (fra 4-13 år tilbake i tid), og hun kunne ikke skjønne hvordan dette var relevant med tanke på å vurdere hennes omsorgsevne i dag. Klager skrev at hun signerte på at psykologen kunne hente ut legejournalen hennes, men at hun ikke samtykket til at informasjonen kunne brukes på denne måten. Klager skrev at hun var gjort kjent med at utenforstående via barnefar hadde lest hennes personlige opplysninger og at dette hadde hatt negative konsekvenser for henne. Klager ønsket at saken hennes ble revurdert, at erklæringen ble ugyldiggjort og at psykologen skulle utelate hennes private helsesopplysninger i en ny erklæring.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: *5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i

psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

SAKSGANG:

- 21.01.19 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem.
- 27.02.19 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
- 11.10.19 FER mottok redegjørelse fra psykologen. Psykologen hadde tidligere bedt om utsettelse på sin redegjørelse.
- 11.10.19 Redegjørelsen ble sent til klager med anmodning om innen to uker å kommentere redegjørelsen.
- 13.11.19 FER mottok kommentar fra klager.
- 13.11.19 Kommentar fra klager ble sendt psykologen med to ukers frist til å komme med sluttkommentarer. FER har ikke mottatt sluttkommentar innen fristen.
- 15.11.19 FER sluttbehandlet saken.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

Relevante punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP)

FER valgte å åpne saken for kontradiksjon, men så nødvendigheten av å trekke et skille mellom rettslige vurderingstema og fagetiske vurderingstema og minnet om at rådet hverken skal eller kan gjennomgå utredninger med tanke på å vurdere faglig holdbarhet, eller beslutte hvorvidt en rapport skal kjennes ugyldig eller ikke. FER sitt mandat er å bidra til en vurdering av hvorvidt aktuell psykolog har gjennomført et arbeid som tilfredsstillende kravene i de etiske prinsipper for nordiske psykologer (EPNP).

Denne saken omhandler måten psykologen hadde forvaltet personlig informasjon om klager på. Klager opplevde at dette hadde hatt negative konsekvenser for hennes sak og integritet. Generelt er det slik at sakkyndige psykologer på selvstendig grunnlag vurderer hvilken informasjon som er å anse som relevant med tanke på å besvare et mandat. Hvordan psykologen og retten vektet denne informasjonen anses å være et faglig vurderingstema som FER ikke kan ta stilling til. FER forutsatte at partene i saken var gitt anledning til å belyse sin versjon og ta opp problemstillinger og evt. kritikk vedrørende den sakkyndiges arbeid i retten.

FER vektla at det påhviler psykologer et særskilt ansvar for å ikke omtale eller dele informasjon av privat karakter som ikke er nødvendig for å besvare et mandat eller belyse sentrale problemstillinger. I henhold til EPNP skal psykologen vise respekt for enkeltmenneskers integritet, og tilstrebe å unngå at informasjon han eller hun deler kan misbrukes. Hvorvidt taushetsbelagt/sensitiv informasjon blir delt med tredjeparter i etterkant av en sakkyndig utredning, vil imidlertid være utenfor psykologens kontroll. Det påhviler psykologen et særlig ansvar for å være tydelig med tanke på å gjøre informert samtykke mulig gjennom å informere om tiltak og evt. følger av disse. Som sakkyndig er imidlertid psykologen fritatt for taushetsplikt overfor partene i saken, og kan fritt dele det som har fremkommet av opplysninger med retten. Deretter er det opp til retten å vurdere om det kan festes lit til psykologens redegjørelse og vurderinger.

FER vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak med henvisning til følgende punkter i EPNP:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet

Psykologen viser respekt for og arbeider for å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdighet og integritet. Han/hun respekterer individets rett til privatliv, konfidensialitet, selvbestemmelse og autonomi, i samsvar med psykologens øvrige profesjonelle forpliktelser og med loven.

Respekt

Psykologen viser respekt for individets grunnleggende rettigheter, verdighet og integritet, og tilstreber å unngå at hans/hennes kunnskap anvendes på en måte som krenker, utnytter eller undertrykker individer.

Psykologen er oppmerksom på og respekterer den kunnskap, innsikt, erfaring og ekspertise som klienter, relevante tredje parter og allmennheten har og respekterer kollegers og andre yrkesgruppers særlige kompetanse, forpliktelser og ansvar.

Psykologen er oppmerksom på individuelle, rollemessige og kulturelle ulikheter basert på funksjonsnivå, kjønn, seksuell orientering, etnisk og nasjonal opprinnelse og tilhørighet, alder, religion, språk og sosioøkonomisk status, og på de begrensningene som ligger i egne kulturelle, klassemessige og kjønnsmessige forutsetninger.

Konfidensialitet og taushetsplikt

Psykologen respekterer individets rett til konfidensialitet gjennom å iaktta taushet om det som han/hun får rede på om klienter og andre under utøvelsen av yrket. Unntak fra taushetsplikten gjøres dersom det foreligger åpenbar fare for klienten eller andre. Psykologen kan også i henhold til loven være forpliktet til å gi fra seg opplysninger, og informerer derfor klienten om de begrensningene i taushetsplikten som følger av loven

Informert samtykke og valgfrihet

Psykologen gjør informert samtykke mulig gjennom å informere klienten om planlagte tiltak, og drøfter kontinuerlig sine handlinger og de sannsynlige følgene av disse, slik at klienten har et grunnlag for å velge om han/hun vil delta eller ikke.

Hvis en klient er mindreårig eller underlagt verge/formynder, innhentes informert samtykke under tilbørlig hensyntagen til de berørte personers selvstendighet.

FER ba psykologen om å reflektere over det klager beskrev vedrørende bruk av legejournal og redegjøre for hvorvidt hun i tilstrekkelig grad hadde ivaretatt og vist respekt for klagers integritet og gjort informert samtykke mulig.

Psykologens redegjørelse.

Psykologen redegjorde innledningsvis for sakens bakgrunn. Hun skrev at klager, mens saken stod for retten, inkludert ved avlagt erklæring, ikke ga uttrykk for innsigelser mot hennes arbeid i saken. Psykologen skrev at det overordnede perspektivet i utarbeidelsen av erklæringen var å gi objektive beskrivelser som kunne gi grunnlag for å etterprøve hennes faglige vurderinger og konklusjon. Slike objektive data innbefattet også foreldres og barns pasientjournaler. Psykologen skrev at hun foretok en grundig overveielse med tanke på hva som skulle refereres fra foreldrenes (inkludert klagers) pasientjournaler. Denne redegjørelsen «var for å sikre barnas nåværende og fremtidige ivaretakelse i omsorgsbasene opp mot foreldrenes psykiske helse». Psykologen redegjorde for hvordan hun vurderte helseopplysningene vedrørende klager og den faglige bakgrunnen for at hun valgte å inkludere denne i erklæringen. Hun argumenterte med at foreldrenes erfaringer fra egen oppvekst vurderes å ha betydning for egen omsorgsutøvelse. Videre at foreldrenes fungering, herunder intellektuell fungering, fysisk og psykisk helse, vurderes å være av betydning når omsorgsevne skal vurderes.

Vedrørende klagepunktet som omhandlet hvorvidt psykologen hadde gjort informert samtykke mulig ved å informere om hva pasientjournalene skulle brukes til, skrev psykologen at den generelle informasjonen om hva en full sakkyndig utredning innebærer, var ivaretatt både ved informasjon fra henne selv, dommer og advokater. Psykologen viste til at mandatets utforming stilte krav til at hun innhentet relevante helseopplysninger vedrørende klagers

psykiske helse og bakgrunnshistorikk, nettopp for å kunne vurdere omsorgsevne og samværskompetanse. Hensikten var å belyse saken ut fra barnas beste. Avslutningsvis skrev psykologen at hun opplevde det som bekymringsfullt at klager ikke så disse sammenhengene.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

På bakgrunn av den fremlagte dokumentasjonen finner FER at psykologen har fulgt vanlige (standard) prosedyrer og retningslinjer med tanke på hvordan hun har innhentet og benyttet relevante opplysninger for å besvare mandatet hun hadde i den sakkyndige utredningen. Det er opp til retten å vurdere hvorvidt den sakkyndiges arbeid er tilfredsstillende ut fra et juridisk og faglig perspektiv, og klager har, slik psykologen også bemerker, hatt anledning gjennom rettsprosessen til å komme med innsigelser mot psykologens arbeid.

FER vurderer også at klagepunktet som omhandler informert samtykke er tilstrekkelig ivaretatt, ikke minst gjennom den rettslige prosessen.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Svanhild Mellingen, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Tor Levin Hofgaard